

Päivittäinen palontorjunta

► Kortissa käsitellään oikeiden toimintatapojen ja asenteiden merkitystä paloriskien hallintaan.

Organisaation palonehkäisy

Palontorjunta ei ole ainoastaan organisaation johdon ja turvallisuushenkilöstön asia, vaan se kuuluu koko henkilökunnalle. Annettuja määräyksiä ja ohjeita tulee noudattaa ja noudattamista valvoa päivittäisessä työssä.

Oikeat **asenteet** ja turvalliset **toimintatavat** ennaltaehkäisevät merkittävästi paloriskejä. Toimintatapoihin ja asenteisiin vaikuttavat muun muassa johdon aktiivinen sitoutuminen paloturvallisuuteen, henkilöstön paloturvallisuuskoulutus, pelastusharjoitukset sekä järjestelmällisesti organisoitu pelastussuunnittelu.

Palontorjunta on koko organisaation yhteinen asia.

Siisteys ja järjestys

Hyvä järjestys ja puhtaanapito ovat päivittäisen ehkäisevän palontorjunnan ja sammutuksen kannalta avainasioita. Muun muassa seuraavat toimenpiteet **vähentävät paloriskiä**:

- Rakennusten sisä- ja ulkoalueet pidetään vapaina jätteistä ja roskista. Etenkin koneiden ja sammutuskaluston ympäristö on pidettävä vapaina.
- Helposti syttyvä jäte säilytetään metallisissa kannellisissa jäteastioissa, jotka tyhjenetään päivittäin.
- Ahtaat paikat (mm. tuuletuskanavat, kaapelihyllyt ja koneiden alustat) puhdistetaan.
- Käytävät ja poistumistiet pidetään vapaina.

Tupakointi

Lähtökohtana on yleinen tupakointikielto kaikissa muissa tiloissa, paitsi merkityissä tupakointipaikoissa. **Tupakointipaikat** tulee merkitä selkeästi ja esimerkiksi tehdasalueella **tupakointikielto** on osoitettava kieltotauluin. Erityisen tärkeitä kieltotaulut ovat lastauslaitureilla sekä palavien aineiden käsittelyn ja varastoinnin yhteydessä. Tupakointipaikoilla on oltava riittävästi tuhkakuppeja ja puhtaanapidosta on huolehdittava. Tupakointipaikan lähellä tulee olla myös alkusammutuskalustoa.

Tulityöt

Tulitöiden suorittaminen aiheuttaa erityisesti tilapäisillä tulityöpaikoilla selkeän paloriskin. **Tulitöillä** tarkoitetaan hitsaus- ja polttoleikkauslaitteiden, kaasupolttimien tai muiden kuumennus- ja lämmityslaitteiden käyttöä työssä sekä metallien hiontaa, jossa esiintyy palo- tai räjähdysvaarallista kipinöintiä.

Vakituisten tulitöiden suorittamista varten tulee olla erilliset ja asianmukaiset tilat. Tilapäisillä tulityöpaikoilla tulee aina varmistua työn turvallisuudesta **ennen työn aloittamista**. Suuri osa tulitöistä aiheutuvista tulipaloista johtuu huonosta ennakkovarautumisesta.

Tulitöiden tekeminen **tilapäisillä tulityöpaikoilla** vaatii aina tulityöluvan ja tulitöitä saavat tehdä vain tulityökortin suorittaneet henkilöt. Tulityöluvan myöntämisperiaatteet selvitetään kohdekohtaisessa tulitöiden valvontasuunnitelmassa. Tilapäisellä tulityöpaikalla huolehditaan aina seuraavista asioista:

- työpaikan kunnostus
- palovartiointi työn aikana
- riittävä ja toimiva sammutuskalusto
- jälkivartiointi

Palo voi syttyä vielä 2-8 tunnin kuluttua tulityön päättymisestä. Muista aina jälkivartiointi.

Tuhopolttojen ehkäisy

Suomessa lähes joka kolmas tulipalo sytytetään tahallaan. Tuhopoltot sytytetään tavallisesti kellarissa, ullakolla, jätekatoksessa, lastauslaiturilla tai rakennuksen seinustalle kertyneessä jätekasassa. Tuhopolttoja voidaan estää **vähentämällä kohteen houkuttelevuutta**:

- sijoittamalla jätekatokset riittävän etäälle rakennuksista
- poistamalla roskat ja muu tavara seinustoilta
- valitsemalla palamattomia tai huonosti syttyviä rakenteita
- estämällä asiaton pääsy piha-alueelle ja katolle
- järjestämällä tehokas ulkovalaistus
- kulunvalvonnalla

Tulipalon vaaraa aiheuttavat laitteet

Erilaisista sähkölaitteisiin tulleista vioista tai laitteiden virheellisestä käytöstä aiheutuu vuosittain huomattava määrä tulipaloja. Aivan **tavallisetkin sähkölaitteet** kuten jääkaapit, TV:t, valaisimet ja PC:t aiheuttavat paloriskejä. Nämä riskit on huomioitava erityisen tarkasti mm. vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa, ravintoloissa ja majoitustiloissa. Jos tilassa on liesi, jota kukaan ei käytä, kannattaa sen sulakkeet poistaa.

Sähkölaitteiden ja -asennusten tulee aina olla sähköturvallisuusmääräysten edellyttämässä kunnossa. Vioista tulee ilmoittaa välittömästi **kunnossapidosta** huolehtiville henkilöille. Rikkinäisiä tai huoltamattomia sähkölaitteita ei saa käyttää. **Palo- ja räjähdysvaarallisissa tiloissa** koneiden ja laitteiden sopivuus tilaan tulee aina tarkastaa. Lisäksi laitteiden kuntoon tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Myös sähkö**johtojen** ja kaapeleiden kuntoa tulee tarkkailla. Jatkojohtoja ei saa käyttää vakituisesti eikä niitä saa viedä ovien raoista tai ajoreiteiltä.

Tilapäisesti käytettävien laitteiden tulee olla rakenteeltaan hyväksytyjä ja käyttöpaikkaan sopivia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää **lämmityslaitteisiin**. Lämmityslaitteiden ympäristössä ei saa olla helposti syttyviä aineita eikä lämmityslaitteita saa koskaan peittää.

Moniin teollisuudessa käytettäviin koneisiin ja laitteisiin liittyy erityinen **palo- tai räjähdysvaara**. Tällaisia laitteita ovat esimerkiksi:

- normaalikäytössä kuumana käyvät laitteet
- vikaantuessaan ylikuumenevat laitteet
- kipinöivät laitteet ja kipinätyöstökoneet
- painelaitteet
- kuivausuunit
- kuljettimet (palon levittäminen)
- trukit

Staattinen sähkö voi aiheuttaa palovaaroja lähinnä palavien nesteiden ja pölyjen yhteydessä. Tärkein suojakeino on sähköä johtavien kappaleiden yhdistäminen johtavasti toisiinsa ja maadoittaminen.

Sähkötöitä saa tehdä vain alan ammattilainen.

Tulipalon vaaraa aiheuttavat aineet

Turhaa tavaran varastointia tulee välttää ja **pakkausaineet** on poistettava tai siirrettävä turvalliseen paikkaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Näin voidaan vähentää palokuormaa.

Vaarallisista kemikaaleista erittäin helposti syttyvät ja helposti syttyvät nesteet sekä palavat kaasut muodostavat räjähdys- ja palo-ominaisuuksiensa vuoksi oman ryhmänsä. **Palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja** ovat myös hienojakoiset palavat

pölyt, jotka voivat muodostaa ilmassa räjähdysvaarallisen seoksen. Vaarallisten kemikaalien teollinen käsittely ja varastointi jaetaan vähäiseen ja laajamittaiseen.

Palavat nesteet ja kaasut on säilytettävä niille tarkoitettussa alkusammutuslaitteistoin suojatuissa ja hyvin ilmastoiduissa **varastoissa**. Palavien nesteiden ja kaasujen **käsittelyyn** liittyvää palovaaraa voidaan vähentää muun muassa seuraavin keinoin:

- Työpisteissä säilytetään mahdollisimman vähän palavia nesteitä ja kaasuja. Säilytys tapahtuu asianmukaisissa astioissa.
- Helposti syttyvien nesteiden käyttöä puhdistukseen ja liimaukseen vältetään.
- Kaikki syttymislähteet poistetaan palavien nesteiden ja kaasujen säilytys- ja käsittelypaikan ympäristöstä.
- Säilytys- ja käsittelypaikkojen läheisyydessä on asianmukaiset alkusammuttimet.
- Henkilöstö on koulutettu ja tietoinen palavien nesteiden ja kaasujen turvallisista käsittelytavoista sekä kaasuihin ja nesteisiin liittyvistä palovaaroista.

Sisäinen palotarkastus

Yrityksen oman sisäisen palotarkastustoiminnan painopisteet tulee kohdistua niihin asioihin, jotka paloviranomaisten suorittamissa tarkastuksissa jäävät vähemmälle huomiolle. Tärkeitä asioita ovat esimerkiksi:

- riskien sijainti
- siisteys ja järjestys
- sähkö- ja laiteasennukset
- tulitöiden suorittaminen
- alkusammutusvalmius
- henkilöstön palontorjuntakoulutuksen määrä ja taso
- sammutus- ja paloilmotuslaitokset
- koneiden ja laitteiden kunto ja ennakkohuolto- toiminta
- palo- ja onnettomuusilmoitusten tekomahdollisuus sekä sisäiset hälytysjärjestelmät
- palosuojeluorganisaation toiminta
- tuhopolttojen ehkäisy
- sammutusreittien käyttökelpoisuus myös talvela

Lisätietoja

Lisätietoja: Pelastuslaitokset, Sisäasiainministeriön pelastusosasto, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö, Pelastusalan liitot, Turvatekniikan keskus, Vakuutusyhtiöt

Pelastuslaki ja Asetus pelastustoimesta, Tulityöstandardi SFS 5900, Tulitöiden suojeluohje (Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto), SPEKin opas: Pihan jäteastiat ja tuhopolttojen torjunta

Laatijat: Marinka Lanne, VTT, Jukka Hietaniemi, VTT, Matti Orrainen, SPEK, Seppo Männikkö, Tampereen aluepelastuslaitos, Veli Matti Ojala, SVK. Copyright © 2005 VTT. Työvälinesarjan Paloriskien osuuden ovat pääosin rahoittaneet Palosuojelurahasto ja SVK. 9.5.2005. Tiedosto: pal-tietokortti-päivittäinen.doc